

**Nedžad Vuk
Dženan Šuta**

UDK 796.093-057.874 (497.6 Mostar)

**UČEŠĆE OSNOVNIH ŠKOLA GRADA MOSTARA NA ŠKOLSKIM SPORTSKIM
TAKMIČENJIMA U ORGANIZACIJI SPORTSKOG SAVEZA GRADA MOSTARA**

Stručni rad

Sažetak

Na prostoru grada Mostara egzistiraju 22 osnovne škole od kojih njih 9 ima i područne škole u slabije naseljenim prigradskim naseljima i jedna osnovna škola za djecu sa posebnim potrebama, koja nije uključena u ovaj sistem školskih sportskih takmičenja. U svim takmičenjima u školskoj 2011/12. godini učestvovala su sve osnovne škole. Takmičenja su se odvijala u 9 sportskih grana, a učešće u svim aktivnostima uzeli su i dječaci i djevojčice. Osnovne škole sudjeluju u takmičenjima sa različitim brojem učenika, koji se kreće od minimalno 4 do maksimalno 172 učenika. Izraženo u postocima, od 6,25% do 100% od ukupno mogućeg broja učesnika jedne škole. Ukupno na školskim sportskim takmičenjima učestvovalo je 2.309 učenika i učenica, ili 24,7% od ukupnog broja učenika i učenica osnovnih škola grada Mostara. Sveukupno mogući broj učesnika školskih sportskih takmičenja je 3.784 učenika i učenice, ili 40,5% od ukupnog broja učenika i učenica osnovnih škola grada Mostara. Neophodno je povećati broj učenika koji učestvuju u školskim sportskim takmičenjima, a na način stimuliranja nastavnika tjelesnog odgoja, koji su u najvećoj mjeri odgovorni za kvalitetu takmičenja i broj takmičara.

Ključne riječi: osnovna škola, grad Mostar, školska sportska takmičenja

**PARTICIPATION SCHOOLCHILDREN IN MOSTAR IN SCHOOL SPORTS
COMPETITIONS ORGANIZED BY THE SPORT ASSOCIATION OF MOSTAR**

Expert work

Summary

In the area of the City of Mostar, there are 22 primary schools, of which 9 of them are branch schools in sparsely populated suburban areas and one primary school for children with special needs who are involved in the system of school sports competitions. In the school year of 2011/12, all 22 elementary schools participated in all the competitions. The competitions took place in 9 different branches of sport, where both boys and girls participated in the activities. Elementary schools take part in competitions, participating with a different number of students. The number of students participating ranges from a minimum of 4 to a maximum of 172 students, expressed as a percentage ranging from 6.25% to 100% of the total possible number of participants of a school. Overall, there were 2309 pupils, or 24.7% of the total number of students of the elementary schools in the City of Mostar, participating in the school competitions. The total possible number of participants of school sports competitions is 3784 male and female pupils or 40.5% of the total number of students of elementary schools in the City of Mostar. It is necessary to increase the number of students who participate in school sports competitions, as a way of stimulating physical education teachers who are principally responsible for the quality of competition and number of competitors.

Key words: elementary schools, the City of Mostar, school sports competitions

1. UVOD

Duga je tradicija školskih sportskih takmičenja u osnovnim i srednjim školama na području grada Mostara. Potreba za sportskim sadržajima je sve jača i značajnija, što proizilazi iz savremenog načina života. Bavljenje sportskim aktivnostima unutar školskog sistema omogućava svakom djetetu i mladoj osobi zadovoljavanje osnovnih ljudskih potreba kao što su biološka potreba za kretanjem i igrom, te potreba za sigurnošću, redom, pripadanjem i samopoštovanjem. Sport značajno utječe na poželjan psihosomatski razvoj djece i mladih, te na očuvanje i unapređenje njihova zdravlja. Ciljevi i zadaci tjelesne i zdravstvene kulture ne mogu se ostvarivati samo putem redovnog nastavnog procesa, već putem odgojno-obrazovnog procesa u koji, osim nastave, spadaju vannastavni organizacijski oblici rada. Vannastavne aktivnosti ne provode se samo zbog uspješnijeg ostvarivanja ciljeva i zadataka škole, nego prije svega u cilju zadovoljavanja interesa i autentičnih potreba učenika. Vannastavne aktivnosti imaju za cilj usvajanje i podizanje na viši nivo učeničkih motoričkih znanja, poboljšanje njihovih motoričkih dostignuća, doprinosa boljim odgojnim rezultatima rada, te čuvanju i unapređivanju zdravlja učenika. U atmosferi trenutnog društvenog trenda povećanja ovisnosti, devijantnog i društveno neprihvatljivog ponašanja djece i mladih, uloga školskog sporta u prevenciji i suzbijanju takvog odrastanja i navika postaje još važnijom.

2. METOD RADA

Cilj ovog rada je prikazati učešće osnovnih škola na takmičenjima u organizaciji Sportskog saveza grada Mostara, te utvrditi činjenično stanje o sudionicima istih, kako u brojčanom, tako i u smislu aktivnog djelovanja školskih sportskih sekcija. Prema podacima Odjela društvenih djelatnosti grada Mostara, iz 2012 godine, sve osnovne škole imaju barem jedan vanjski sportski teren, a 16 osnovnih škola, ili ukupno 73%, ima sportske dvorane. Imajući u vidu navedene podatke kod prijava za takmičenja, prepreke u domeni materijalnih uvjeta ne bi smjele postojati.

2.1. Organizacija školskih sportskih takmičenja

Na prostoru grada Mostara egzistiraju 22 osnovne škole od kojih njih 9 ima i područne škole u slabije naseljenim prigradskim naseljima i jedna osnovna škola za djecu sa posebnim potrebama, koja nije uključena u ovaj sistem školskih sportskih takmičenja. Osnovni zadatak Sportskog saveza grada Mostara, u domenu organizacije školskih sportskih takmičenja, je saradnja sa školama i tijelima jedinica lokalne samouprave nadležnim za obrazovanje i sport, potjecanje i praćenje aktivnosti školskog sporta, te organizacija i provođenje takmičenja. Pored velikog značaja održavanja ovih takmičenja, u smislu promocije školskog sporta i omasovljavanja učešća djece i mladih u raznim vidovima sportskih aktivnosti, nemjerljiv je značaj u integraciji grada kroz sport i sportske aktivnosti. Uprkos svim poteškoćama i problemima sportske aktivnosti učenika su vrlo razvijene i u njima učestvuje izuzetno veliki broj učenika svih uzrasta. U svim takmičenjima u školskoj 2011/12. godini učestvovala su sve osnovne škole. Takmičenja su se odvijala u 9 sportskih grana, a učešće u svim aktivnostima uzeli su i dječaci i djevojčice. Kroz školska sportska takmičenja s učenicima, kao voditelji aktivnosti, rade visokoobrazovani kadrovi, koji mogu i znaju odgovoriti zahtjevima stručnog i pedagoškog rada s djecom i mladima. Sportske aktivnosti u školskom sportu prilagođene su potrebama, interesima i zahtjevima svakog učenika, te njegovim sposobnostima. Na taj način školski sport igra ključnu ulogu u stvaranju navika redovnog cjeloživotnog bavljenja sportskim aktivnostima, što je važan činilac zdravog društva.

Tabela 1 - Takmičenja osnovnih škola - prikaz učešća po sportovima

Naziv škole	ATLETIKA		ODBOJKA		KOŠARKA		STONI TENIS		RUKOMET		ŠAH	CROS		MALI NOGOMET		SKIJANJE		UČEŠĆE
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M+Ž	M	Ž		M	Ž	%	
O.Š. „Antuna Branka Šimića“		N	N	N		N	3	N	N	2			N					56,25
O.Š. „Ilići“			N			N			N	N				2	N	N		62,50
JU O.Š. „Mustafa Ejubović Šejh Jujo“						N			2				N					75,00
Treća osnovna škola	N	N	N		2					N					1	1		75,00
JU IV osnovna škola		2									2							100,00
O.Š. „Ivana Gundulića“	N		3				1		3	3		2	1	3	2			93,75
JU Šesta osnovna škola	N	N	N	N		N		N	N	N	N	N	N	N	N	N		12,50
JU O.Š. „Mujaga Komadina“				N		N				N						N		81,25
O.Š. „Silvija Strahimira Kranjčevića“		N	N	N		N				N							3	62,50
O.Š. „Cim“	N	N	N	N		N		N	N	N	N	N	N		N			25,00
O.Š. „Bartola Kašića“	1	1	1	1		N			N	N		1	2			2		81,25
O.Š. „Petra Bakule“	3			N	1	2	2	1		N					3	N		81,25
JU O.Š. „Zalik“															N	N		87,50
O.Š. „Vrapčići“	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	3	N	N	N	N	N	N	6,25
JU O.Š. „Bijelo Polje“	N	N	N	N		1	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12,50
JU O.Š. „Gnojnice“		N				N					1				N	N		75,00
O.Š. „Drežnica“	N	N			N	N		3	N	N			N	N	N	N		37,50
JU O.Š. „Blagaj“				3	N	N		N	N	N	N			N	N	N		43,75
JU O.Š. „Omer Maksumić“			N	N	N	N		N	N	N	N			N	N	N		31,25
O.Š. „Ilije Jakovljevića“	2				3	3		2		1								100,00
O.Š. „Marina Držića“ Buna		3	2	2					1			3	3	1	N			93,75
O.Š. „Kruševo“			N	N	N	N	N	N	N	N	N				N	N		31,25

Tabela 1 prikazuje učešće škola na pojedinim takmičenjima. Slovom „N“ označena su takmičenja na kojima škola nije učestvovala, a brojana oznaka je zauzeto mjesto na takmičenju.

Kolona „UČEŠĆE“ prikazuje procentualno učešće škola na školskim sportskim takmičenjima koje se održavalo u 9 disciplina, a u kojima su škole mogle biti zastupljene sa 16 takmičarskih ekipa, od čega 8 muških i 7 ženskih ekipa, te jedna mješovita ekipa koja se takmičila u šahu.

Maksimalnu zastupljenost od 100% imale su JU IV osnovna škola i O.Š. „Ilije Jakovljevića“, dok je O.Š. „Vrapčići“ imala najmanju zastupljenost od samo 6,25% ekipa na školskim sportskim takmičenjima.

Prema pravilniku o bodovanju ekipnog uspjeha škola, najveći broj bodova imala je O.Š. „Bartola Kašića“ te osvojila 4 prva i 2 druga mjesta, dok je O.Š. „Ivana Gundulića“ osvojila 2 prva, 2 druga i 4 treća mjesta, što je najviše plasmana među prva tri mjesta.

Tabela 2 - Takmičenja osnovnih škola - prikaz broja učesnika po sportovima

Naziv škole	ATLETIKA		ODBOJKA		KOŠARKA		STONI TENIS		RUKOMET		ŠAH	CROS		M. NOGOMET	SKIJANJE		BROJ UČESNIKA
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M+Ž	M	Ž		M	Ž	
O.Š. „Antuna Branka Šimića“	19	0	0	0	12	0	5	0	0	12	4	12	0	12	6	6	88
O.Š. „Ilići“	19	19	0	12	12	0	5	5	0	0	4	12	12	12	0	0	112
JU O.Š. „Mustafa Ejubović Šejh Jujo“	19	19	12	12	12	0	5	5	12	12	4	12	0	12	0	0	136
Treća osnovna škola	0	0	0	12	12	12	5	5	12	0	4	12	12	12	6	6	110
JU IV osnovna škola	19	19	12	12	12	12	5	5	12	12	4	12	12	12	6	6	172
O.Š. „Ivana Gundulića“	0	19	12	12	12	12	5	5	12	12	4	12	12	12	6	6	153
JU Šesta osnovna škola	0	0	0	0	12	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17
JU O.Š. „Mujaga Komadina“	19	19	12	0	12	0	5	5	12	0	4	12	12	12	6	0	130
O.Š. „Silvija St. Kranjčevića“	19	0	0	0	12	0	5	5	12	0	4	12	12	12	6	6	105
O.Š. „Cim2“	0	0	0	0	12	0	5	0	0	0	0	0	0	12	0	6	35
O.Š. „Bartola Kašića“	19	19	12	12	12	0	5	5	0	0	4	12	12	12	6	6	136
O.Š. „Petra Bakule“	19	19	12	0	12	12	5	5	12	0	4	12	12	12	6	0	142
JU O.Š. „Zalik“	19	19	12	12	12	12	5	5	12	12	4	12	12	12	0	0	160
O.Š. „Vrapčići“	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	4
JU O.Š. „Bijelo Polje“	0	0	0	0	12	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24
JU O.Š. „Gnojnice“	19	0	12	12	12	0	5	5	12	12	4	12	12	12	0	0	129
O.Š. „Drežnica“	0	0	12	12	12	0	5	5	0	0	4	12	0	0	0	0	62
JU O.Š. „Blagaj“	19	19	12	12	12	0	5	0	0	0	0	12	12	0	0	0	103
JU OŠ. „Omer Maksumić“	19	19	0	0	12	0	5	0	0	0	0	12	12	0	0	0	79
O.Š. „Ilije Jakovljevića“	19	19	12	12	12	12	5	5	12	12	4	12	12	12	6	6	172
O.Š. „Marina Držića“ Buna	19	19	12	12	12	12	5	5	12	12	4	12	12	12	0	6	166
O.Š. „Kruševo“	19	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	12	12	0	0	74

Tabela 2 brojčano prikazuje angažiranje učenika svih osnovnih škola na takmičenjima u odgovarajućim disciplinama, sa ukupnim brojem angažiranih učenika po školama. Kolona „BROJ UČESNIKA“ prikazuje ukupan broj učesnika na školskim sportskim takmičenjima koje se održavalo u 9 disciplina, a u kojima su škole mogle biti zastupljene sa maksimalno 172 učesnika. Maksimalnu zastupljenost od 172 učesnika imale su JU IV osnovna škola i O.Š. „Ilije Jakovljevića“, dok je O.Š. „Vrapčići“ imala najmanju zastupljenost od samo 4 učesnika na školskim sportskim takmičenjima i to na takmičenju u šahu.

Tabela 3 prikazuje broj učenika u školama, muških, ženskih i ukupan broj, kao i broj učenika-takmičara koji su učestvovali na školskim sportskim takmičenjima. U kolonama „PROCENAT“ prikazan je procenat učešća na školskim sportskim takmičenjima od ukupnog broja učenika, te procenat učešća od ukupno mogućeg broja učenika - takmičara, koji po prijavnim listama ukupno iznosi 172 takmičara. Najveći procenat zastupljenosti učenika u školskim sportskim takmičenjima ima O.Š. „Ilići“ sa 55,4 % od ukupnog broja učenika. J.U. O.Š. „Omer Maksumić“ ima rezultat od 141,1 % zastupljenosti od ukupnog broja učenika, jer je zbog veoma malog broja učenika ove škole omogućeno da se isti učenici takmiče u više sportskih disciplina. Najmanji procenat zastupljenosti učenika u školskim sportskim takmičenjima ima O.Š. „Vrapčići“ sa 1,2 %, te J.U. O.Š. „Bijelo Polje“ sa 4,5 % od ukupnog broja učenika. Najveći procenat učešća od ukupno mogućeg broja učenika - takmičara imaju J.U. IV osnovna škola i O.Š. „Ilije Jakovljevića“ sa 100%, ili učešće svih 172 učenika - takmičara. Najmanji procenat učešća od ukupno mogućeg broja učenika - takmičara imaju O.Š. „Vrapčići“ sa 2,3 % i J.U. VI osnovna škola sa 9,9 % od ukupno 172 učenika - takmičara. Različiti brojevi učenika u školama prikazuju i različite procenat zastupljenosti u školskim sportskim takmičenjima, tako da i pored zastupljenosti ukupnog broja učesnika od 100 % kod O.Š. „Ilije Jakovljevića“ daje procenat učešća ukupnog broja učenika od 29,6 %, te za J.U. IV osnovna škola 27,2 %, dok O.Š. „Drežnica“ ima procenat 36,0 % od ukupno mogućeg broja učesnika i 33,7 % od ukupnog broja učenika.

Tabela 3 - Procenat takmičara od ukupnog broja učenika

Naziv škole	Broj učenika			UČEŠĆE BROJ TAKMIČARA	PROCENAT OD UKUPNOG BROJA	
	M	Ž	UKUPNO		UČENIKA	MOGUĆIH TAKMIČARA
O.Š. „Antuna Branka Šimića“	315	295	610	88	14,4	51,2
O.Š. „Ilići“	104	98	202	112	55,4	65,1
JU O.Š. „Mustafa Ejubović Šejh Jujo“	412	348	760	136	17,9	79,1
Treća osnovna škola	211	222	433	110	25,4	64,0
JU IV osnovna škola	326	307	633	172	27,2	100,0
O.Š. „Ivana Gundulića“	374	359	733	153	20,9	89,0
JU Šesta osnovna škola	152	111	263	17	6,5	9,9
JU O.Š. „Mujaga Komadina“	171	190	361	130	36,0	75,6
O.Š. „Silvija Strahimira Kranjčevića“	254	269	523	105	20,1	61,0
O.Š. „Cim“	97	108	205	35	17,1	20,3
O.Š. „Bartola Kašića“	232	227	459	136	29,6	79,1
O.Š. „Petra Bakule“	341	386	727	142	19,5	82,6
JU O.Š. „Zalik“	238	213	451	160	35,5	93,0
O.Š. "Vrapčići"	172	151	323	4	1,2	2,3
JU O.Š. „Bijelo Polje“	288	243	531	24	4,5	14,0
JU O.Š. „Gnojnice“	191	181	372	129	34,7	75,0
O.Š. „Drežnica“	94	90	184	62	33,7	36,0
JU O.Š. „Blagaj“	143	153	296	103	34,8	59,9
JU O.Š. „Omer Maksumić“	27	29	56	79	141,1	45,9
O.Š. „Ilije Jakovljevića“	287	295	582	172	29,6	100,0
O.Š. „Marina Držića“ Buna	249	231	480	166	34,6	96,5
O.Š. „Kruševo“	84	67	151	74	49,0	43,0
	4762	4573	9335			

3. ZAKLJUČAK

Osnovni cilj ovog rada bio je samo prikaz sudjelovanja škola, odnosno školskih ekipa na takmičenjima. Na osnovu dobivenih rezultata zaključujemo da sve osnovne škole sudjeluju u takmičenjima sa različitim brojem učenika, koji se kreće od minimalno 4 do maksimalno 172 učenika. Izraženo u postocima od 6,25% do 100% od ukupno mogućeg broja učesnika jedne škole. Ukupno na školskim sportskim takmičenjima učestvovalo je 2.309 učenika i učenica, ili 24,7% od ukupnog broja učenika i učenica osnovnih škola grada Mostara. Sveukupno mogući broj učesnika školskih sportskih takmičenja je 3.784 učenika i učenica, ili 40,5% od ukupnog broja učenika i učenica osnovnih škola grada Mostara. Pojedini sportovi dominiraju, dok za ostale postoji slab ili gotovo nikakav interes, a razloge ovakvih rezultata nalazimo i u afinitetu pojedinih nastavnika tjelesnog odgoja prema određenim sportovima, kao i zainteresiranosti za rad sa učenicima u sklopu vannastavnih aktivnosti. Da bi se povećao broj učesnika školskih sportskih takmičenja u školama koje su ostvarile minimalno učešće na istim, neophodno je da direktori i menadžment škola motiviraju nastavnike tjelesnog odgoja i obezbijede uvjete za rad sportskih sekcija u školama. Također, nameće se pitanje u kojem pravcu razvijati školski sport, je li bitnije omasoviti takmičenja (iako kod manjih škola sudjeluju većinom jedni te isti učenici) ili podići kvalitetu školskog sporta u smislu razvoja pojedinih sportova, a prema rezultatima o učešću i zainteresiranosti za takmičenja. Neophodno je povećati broj učenika koji učestvuju u školskim sportskim takmičenjima, a na način stimuliranja nastavnika tjelesnog odgoja, koji su u najvećeoju mjeri odgovorni za kvalitetu takmičenja i broj takmičara. Također, u sistemu školskog sporta neophodno je usmjeriti pažnju prema pronalaženju aktivnosti za one učenike koji nemaju interesa prema aktivnostima takmičarskog tipa.

4. LITERATURA

1. Sportski savez grada Mostara (2012). Godišnji Bilten/Glasnik Školskih sportskih takmičenja/natjecanja u školskoj 2011/12. Mostar: Sportski savez grada Mostara.
2. www.ssgm.ba

Korespondencija:

Nedžad Vuk
Odjel društvenih djelatnosti,
Gradska Uprava Grada Mostara
Adema Buća 19, 88000 Mostar
Tel.: 061/726021
E-mail: neckovuk1@gmail.com